Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

DÉPOT LÉGAL

LE DIRECTEUR GÉRANT: Huỳnh Khang

VIETNAM — HUẾ

NĂM THỨ 11 — SỐ 1122 | 土年九月十三日 | NGÀY THỨ BẢY 16 OCTOBRE 1937

GIÁ BÁO: MỖI SỐ 0$04
TRONG NƯỚC: Một năm 6$00 — Sáu tháng 3.10 — Ba tháng 1.60
PHÁP VÀ THUỘC-ĐỊA PHÁP: Một năm 7$00 — Sáu tháng 3$60
NGOẠI QUỐC: Một năm 11$00 — Sáu tháng 6$00
Mua báo và đăng quảng-cáo xin trả tiền trước.

TIẾNG DÂN

Mỗi tuần xuất-bản ba kỳ: thứ BA, thứ NĂM và thứ BẢY
Số 123, đường Bông-Ba, HUẾ
Điện-thoại số 62 — Bánh giây thép: TIENGDAN HUE

Chủ-nhiệm kiêm chủ-bút: HUYNH-THUC-KHANG

Quản-lý: TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° 1496

Kẻ đánh trận giỏi là đáng tội nặng
Mạnh-tử

PHỤ-NỮ NHẬT VỚI SỰ CHIẾN-TRANH

Người ta bảo rằng phụ nữ Nhật rất có công với cuộc chiến tranh Trung Nhật. Lời nói ấy rất đúng với sự thiệt, vì người đàn bà Nhật rất giàu lòng ái quốc cho đến hy sinh theo luật võ sĩ đạo.

Kia cái gương bà Yamanouchi, mẹ một thiếu úy Nhật ở Đại bản. Được tin thiếu úy tử trận, bà Yamanouchi gạt nước mắt viết cho bộ hải quân một bức thơ trong có câu: «Tôi lấy làm sung sướng được có người con đã hết lòng giúp nước. Bây giờ con tôi chết tôi rất lấy làm vui mừng. Con tôi rất can đảm, từ khi ra đời. Cha nó đã giạy cho nó rằng bổn phận nó là phải giúp nước.... Tôi còn ha đứa con nữa, khi chúng lớn lên chúng cũng sẽ giúp nước...».

Mẹ nào lại chẳng thương con, và trên đời có sự thương nào lớn bằng sự thương con của người mẹ, ấy thế mà người mẹ Nhật kia vui lòng để cho con mình chết vì nước, thì biết người đàn bà Nhật giàu lòng hy sinh biết bao.

Các báo lại còn đăng cái tin một người đàn bà Nhật khác cũng ở Đại bản, tên là Seiichi Inoue, mới 21 tuổi mà vì tổ quốc quyên sinh một cách rất đau thảm. Nàng Inoue mới kết hôn với một thanh niên Nhật đâu được vài tháng. Chồng nàng sắp sửa dầu binh ra trận, nhưng vợ chồng mới cưới không để gì xa nhau mà khỏi bịn rịn nhớ thương. Vì vậy, muốn cho chồng mình yên lòng ra mặt trận, thừa khi chồng nàng đi khỏi, nàng lấy bộ lễ phục đen mặc vào, rải lên chiếu một tấm thảm trắng, và lấy cây dao găm của chồng nàng mà đâm họng tự tử. Khi chồng nàng về đến nhà thì nàng đã hết thở.

Những chuyện hy sinh của phụ nữ để giúp nước như trên là rất thường ở Nhật bản. Cái lòng hy sinh ấy vẫn đáng kính phục. Nhưng lòng ái quốc của phụ nữ Nhật đã giúp sức cho cái chương trình xâm lấn chinh phục của người Nhật, là một việc không hợp với nhân đạo, thì cũng đáng lấy làm tiếc.

Nhưng đó là việc trước, gần đây phụ nữ Nhật đã từ chỗ hy sinh cho tổ quốc mà đi đến chỗ hy sinh cho nhân loại, từ cái phạm vi quốc gia chủng tộc hẹp hòi mà đi tới cái phạm vi rộng hơn nữa là phạm vi nhân đạo. Thế mới mấy ngày nay các báo có đăng một cái tin vô tuyến điện:

«Khi toàn xe lửa chở đầy chiến sĩ thanh niên sắp khởi hành ở ga Đông kinh thì có hai nghìn phụ nữ Nhật kéo nhau nằm ngang qua đường xe lửa, không cho tàu chạy. Sau khi thương thuyết mấy giờ đồng hồ mà không được, toàn xe lửa cứ mở máy chạy nghiến chết và làm bị thương một số đông phụ nữ».

Trước kia phụ nữ Nhật đem cái chết mà khuyến khích cho chồng con đi lính, ra trận; nay nhìn thấy sự thảm hại của chiến tranh, phụ nữ Nhựt lại đem cái chết mà cản ngăn quân lính không cho ra trận.

Đối với cuộc xâm lấn của Nhật ở Trung hoa, ta đã thấy hội Quốc liên họp nhau mà đồng thanh cho rằng Nhật bản làm trái phép; Tổng thống Mỹ Roosevelt cũng diễn thuyết lên án Nhật bản rất nghiêm khắc; Thủ tướng Pháp Chautemps cũng tỏ đồng ý kiến. Nhưng dẫu dư luận thế giới là thế nào, cũng phải nhận rằng không có phương pháp phi chiến nhi binh nào là hơn cái phương pháp của phụ nữ Nhật vừa mới thật hành. Chúng ta mong sao đứng trước cái lòng hy sinh của nữ đồng bào mình, người Nhật sẽ có ngày giác ngộ mà không kéo nhân loại vào trong vòng khói lửa, thì cái công ơn của phụ nữ Nhựt đối với nền hòa bình trên thế giới không phải là nhỏ vậy.

G. H.

Số chết dịch tả ở Bắc kỳ lên tới 1.400

Theo «*Đông pháp*», số người mắc bệnh dịch tả ở Bắc kỳ của sở Y tế cho hay thì trên một nghìn. Nay số ấy lên tới 1.400 người.

Từ khi xảy ra bệnh ghê gớm ấy, sở y tế cho tiêm thuốc ngừa khắp nơi mà vắc-xin chưa dứt.

QUAN TOÀN-QUYỀN THĂM CÁC MIỀN BỊ VỠ ĐÊ

Ở trong Nam ra Hanoi độ nửa tháng nay, quan Toàn-quyền J. Brévié đã để ý đến nạn dân bị vỡ đê.

Sáng 9 Octobre, Ngài cùng quan Thống sứ Châtel và các quan chức khác đã đi thăm mấy miền dân bị nạn.

Sau khi thăm nơi bãi khẩn đồn điền Hữu-ái, quan Thủ hiến Đông-dương sang xem phát chẩn cho nạn dân ở Bắc-ninh. Dân làng Hữu-ái và huyện Gia-bình có đưa đơn xin giảm thuế thì Ngài và quan Thống-sứ đều nhận.

CHUYỆN ĐỜI

Bánh thật hay bánh vẻ?

Người ta hay nói rằng dân Đông dương thường bị cho ăn bánh vẽ. Bao nhiêu cái hay cái tốt ở dưới chính thể văn minh, gần đây người ta đã cũng tìm cách đem qua Đông dương, nhưng có lẽ vì đường xa, vì thấy thể không hợp nên nhiều cái hay cái tốt là hay tốt ở đâu kia, chỉ như qua đến Đông dương thì không hay tốt gì cho lắm.

Ta nhờ chính thể văn minh mà có nghị trường, nhưng cái nghị viện của ta vì không phải là một nghị viện do phổ thông đầu phiếu cử ra, lại trong cái chế độ đầu phiếu hạn hẹp hồi còn thêm lắm điều lý hại, vì vậy mà nghị viện ta đã giảm gì nổi với nghị viện ở nước văn minh.

Ta nhờ hấp thụ văn hóa Âu tây mà thấy báo giới xuất hiện, nhưng báo giới ở ta đâu có được ngôn luận tự do như ở nước người thành ra cái vận mệnh của một tờ báo hết còn như trở bàn tay, mà tờ báo nào muốn mưu ngày mà sống thì những bài vở không còn có gì gọi là phải biểu tư tưởng độc lập cả.

Cho đến gần đây nhân phong trào bình dân sôi nổi bên chính quốc, mà ở Đông dương ta nghe bàn đến những luật xã hội gì gì... mà tình hình các thợ thuyền các thành phố, dân cày các thôn quê nào có thấy thay đổi.

Bao nhiêu cái hay tốt mà sang đến xứ này trở lại ra bánh vẽ.

Lại như chuyến Ủy ban Điều tra, cuộc hành trình của quan Tổng trưởng Thuộc địa... làm cho dư luận xôn xao một lúc mà cũng không hề thấy thực hiện, cũng kể như là bánh vẽ được đi!

Mà cho chi sau cuộc hành trình của đại sứ Godart, chúng ta nghe nói đại sứ ôm một mớ tài liệu về qui quốc và chính báo nói đến một cuộc diễn thuyết ở Thuộc địa viện, rồi... tịt ngòi! Hay là cuộc hành trình này nó cũng như cuộc hành trình của ông Tổng trưởng Raynaud, chỉ có khác là sau khi đại sứ Godart xuống tàu về nước thì một mớ khá đông học trò bị đuổi, bị truất lương nhân dân nhiều nơi bị đói hồi.

Đã là bánh vẽ, tất nhiên không thể nuôi sống xác thịt người được. Dân ta đã từng phen nếm qua các thứ bánh vẽ lắm, đã hiểu rõ cái hương vị và giá trị nó rồi.

Nay nghe nói quan Tổng trưởng Thuộc địa định xem lại các hồ sơ của các đa viết báo ở Đông dương, như đã đăng ở số báo trước, mình rất lấy làm vui mừng, vì lẽ nay mình cũng thường hay phàn nàn về cách kết án mấy vụ viết báo ở các tòa Đông dương, nay quan Tổng trưởng xét lại, may ra các nhà viết báo bị trụy tố sẽ được hưởng luật bảo giới công bình chăng. Vả lại đã là một tên viết báo, mình cũng chờ có ngày bị trụy tố để làm.

Nhưng mình mừng bao nhiêu rồi lại cũng lo sợ bấy nhiêu, vì thấy nói vậy đó, mà không biết rồi sự thực sẽ ra sao. Hay là cái tin nầy cũng chỉ là một thứ bánh vẽ...

Lạc nhẫn

Quanh vụ án «hội hiệp trái phép»

(Trần-Toàn đã có giấy treo mản án)

QUẢNG-NGÃI — T. D. số 1117 ra ngày 5-10-37 có đăng cái án ông Trần-Toàn làng Ba-la treo 2 năm tù, như lời Bạch-nguyên-Đăng, Tôn-Cơ ngày 26-9-37 về thuật lại.

Ngày 1-10-37 viên đội lao đã treo án Trần-Toàn đến ngày 14-10-37 sẽ mãn hạn, chớ không phải 2 năm tù.

L. b. Kh.

Giúp nạn dân!
Giúp nạn dân!
Ai là người từ thiện!

Hội-đồng cứu-tế họp

Ngày 7 Octobre 1937, Hội đồng trung ương cứu tế nạn dân Bắc-kỳ họp tại bộ Tài chính để nghĩ thảo chương trình và bàn định cách thức làm việc. Có các ngài hội trưởng, thủ quỹ, thư ký và hội viên đến dự.

Hội đồng khai mạc lúc 10 giờ sáng.

Quan Hội trưởng tỏ lời cảm ơn các Hội-viên có lòng sốt sắn đến dự Hội đồng trung ương cứu tế nầy, mục đích là để tổ chức khắp trong xứ Trung-kỳ một cuộc lạc quyên. Có nhắc lại rằng trong năm 1931 một Hội đồng tương tợ đã thành lập để giúp nạn dân miền Bắc xứ Trung-kỳ và xin Hội đồng nên theo cách thức thi hành lúc ấy mà làm, vì rằng kết quả đã được mỹ mãn.

Quan Hội trưởng tin cho hội đồng biết rằng từ lúc Hội đồng mới thành lập và trước khi nhóm phiên đầu tiên nầy, thời Hội đồng đã thâu được một số bạc 6.800$00. Trong số bạc ấy, phụng dức Hoàng-đế ân ban 1.500$, đức Khôn-Nghi Xương-Đức Thái-Hoàng Thái-hậu ân ban 300$, Chánh-phủ Nam-triều trợ cấp 2000$ và Công-thần cựu tế xứ Trung-kỳ trợ cấp 3000$.

Hội đồng nhờ quan Hội trưởng tâu lên đức Thái-hoàng Thái-hậu và đức Hoàng-đế xin tỏ lòng cảm tạ của hội đồng về nhịp ấy.

Hội đồng định gởi ngay một số bạc 6000$ cho quan Thống-sứ Bắc-kỳ để tỏ cho nhơn dân Bắc-kỳ biết rằng Hội-đồng trung-ương cứu tế đã thành lập tại đây và cách hành động của hội đồng lanh chóng đối với nạn dân.

Hội-đồng bế mạc lúc 11 giờ.

BÀI ĐỘC GIẢ

Hai danh từ thanh-niên ta thường hay nói: «ÓC MỚI» VÀ «XÃ-HỘI»

— Đời nầy mà những người ấy còn bo bo lấy đồ cổ rích, ròng những quan niệm cựu hủ!

— Chúng ta phải có óc mới, làm cái gì cũng phải vượt ra ngoài khuôn sáo chật chội bó rọ óc khôn ta!

Những lời ấy bạn thanh niên chúng ta thường nói.

Tiếp theo đó, tưởng như hoạch định một con đường, nên ở cửa miệng chúng ta, lâm kẻ khua:

— Chúng ta phải nhắm theo một con đường mới mà đi. Con đường ấy là con đường xã hội. Tư tưởng xã hội phải du vào não chúng ta, nhất là ở đời khoa học nầy, không di tích riêng một mình một cõi và ai riêng phần nấy, sống một cách ích kỷ được.

Óc mới! Xã-hội! nói thì nói vậy, nhưng rồ thấu nó được mấy người?

Nói óc mới, lâm kẻ đua tranh cho «mốt»! Nói xã-hội, nhiều người chẳng kể gì công sinh dục của cha anh! Đa số thanh-niên ngày nay sở dĩ bị các bậc đàn anh khinh rẻ, chính vì chỗ hiểu lầm ấy, hay nói cho đúng: vì chỗ thả tình dục chạy quáng xiên theo sở thích riêng của mình rồi lại tô ngoài một lớp sơn rất lòe!

Những cách lầm lạc như thế, nguyên nhân vì đâu, đây không phải bàn. Những ai để để tâm vào hai chữ qui hóa ấy, nên ngẫm nghĩ lời ông C. Wagner giải trong quyển JEUNESSE (*Tuổi trẻ*) (1).

Về «óc mới» (esprit moderne) ông nói:

«Óc mới tức là cái lòng số của những đầu lao lực và đau khổ của dĩ vãng mà nhân loại đã đẻ ra ngoài. Theo về phần ý tưởng, tức là một lồ hổ dòm thấu khắp mọi vật, một lòng quả quyết không bỏ lẳng ra ngoài đầu gì, không khinh suất đầu gì, và nhờ chỗ quả quyết ấy mà thấy rõ suốt mọi việc, vạch ra được chân lý, không có một ý chi gì ẩn tàng cả, nói tóm lại tức là một cái óc khoa học đặc.

«Nói về tâm thuật, phải có một tấm lòng nhân đức, không khinh rẻ người nào, không làm hại ai, nhất là phải có lòng kính trọng kẻ có quả gần thà, và thương yêu những kẻ hoạn nạn van rên. Lại còn phải xem sự lao động là đầu vinh dự có cái lực lượng cứu vớt và giáo hóa được nhân loại vậy.

«Về chính trị, óc mới tức là óc dân chủ, nhận rằng những quyền lợi, luật pháp, công lý, sự đoàn kết, là những cái dùng điều hòa được xã-hội.

«Nếu một bên đã cả các quyền lực, mọi thứ khi giới chấp lại không thiếu món gì, các quyền thế đàn lưng chân cật với nhau, làm cho nặng trịu một rả cân; còn bên kia thì công lý chỉ hai bàn tay trắng, không mảy mơ khí giới nào cả, óc mới buộc chúng ta phải làm thế nào cho gươm sáng phía kia tan mất sạch, và những lợi quyền gì cũng phải ngậm cảm trước mặt công lý.

«Nếu một bên có cả một số đông người hô hát hầm hầm làm dữ, còn bên kia chỉ một người khôn ngoan cơ trí, một mực giữ chặt chân lý trong tay với mình, tất nhiên kẻ có óc mới phải theo người đó mà chống lại số đông hồn xược kia.

«Óc mới là vậy đó».

Giải bày về óc mới như thế, ta xem hẳn không gì lạ, chỉ làm sao đáng thiên lý là được: dẫu đầu bất công bội lý mà hàng trăm hàng vạn người hùa theo, dẫu vật ngon của đẹp nhỏn nhơ kéo cả đoàn chạy

(Xem qua trang 2 cột 2)

(1) Trong bài «Cou đăng không thể trình» đăng T. D số 1109 ra ngày 18-9-37, thấy tác giả bài ấy có nhắc quyển sách nầy.

TRUNG — NHẬT CHIẾN-TRANH

Tàu-Nga và Ngoại-Mông định lập chiến tuyến duy nhất đối Nhật

Đức, Ý binh Nhật

Thái-đình-Khải ra cầm quân trên mặt trận Thượng-hải

QUÂN TÀU GIẾT ĐƯỢC 200 QUÂN NHỰT Ở DƯỚI LƯU HÀNH

Thượng-hải, 9-10 — Quân Nhựt kế tục công kích các phòng tuyến của quân Tàu trong vùng Lưu hành La điểm đến bữa thứ sáu, song vẫn không làm cho mặt trận thay đổi được chút nào cả.

Ở miền nam Lưu hành, quân Nhựt tiến công, liều chết để chiếm cứ một miếng đất bên mặt trận đối phương, bị quân Tàu xô ống liên thanh bắn dữ quá, rồi cuộc có 200 tên lính Nhựt tử trận.

QUÂN NHỰT LẠI THẤT BẠI Ở ÁP BẮC

Thượng-hải, 9-10 — Bữa thứ sáu quân Tàu vẫn tiếp tục cuộc phản công, tỏ ra rằng đầu quân địch có nhiều súng ống và máy bay hơn họ thập bội, sức chống cự của họ cũng không hề rao nổi.

Quân Nhựt dầu đã có mất thất vọng, cũng còn gắng sức một lần cuối cùng, toan chiếm cứ nhà ga phía bắc ở Áp bắc, nhưng sau một trận giao chiến hết sức kịch liệt, lại bị quân Tàu đánh lui nữa. Trận nầy cả hai bên đều thiệt hại nặng nề.

Quân Nhựt nhìn nhận rằng ngày ấy trên các mặt trận ở Thượng hải những cuộc tiến công của họ đã thất bại hết phần nửa.

Hiện nay ở Thượng hải, tổng số quân Nhựt đã lên đến 100.000 người, ấy là chưa kể hải quân.

QUÂN TÀU PHẤN KHỞI

Thượng-hải, 10-10 — Viên phát ngôn của Tàu tuyên bố:

«Đã hai tháng nay, địch quân đánh phá Thượng hải, bị quân Tàu kháng cự kịch liệt. Bữa trận họ cho là tổng công kích đều bị hại cả. Về cuối tháng trước, khi mới bắt đầu cuộc tổng công kích lần thứ tư, bên địch đã tuyên bố sẽ đánh lui quân Tàu trước ngày lễ song thập ra khỏi địa giới đã định trong hiệp ước đình chiến Thượng hải — Ngô tùng. Kỳ hạn ấy đã đến, thế mà quân Nhựt không tiến được lấy một bước.

Bây giờ thế giới đều chỉ trích Nhựt, quân lính Tàu càng thêm phấn khởi lạ thường.

QUÂN NHẬT ĐÃ VÀO THẠCH GIA TRANG

Sơn tây, 10-10 — Theo hãng «Domei» thì tại đường bên xe Bình-Hán, đội quân tiền phong của Nhựt đã kéo vào Thạch gia trang hồi 14 giờ 30 hôm 10-10.

QUÂN NHẬT BỊ ĐẠI BẠI

Thượng-hải, 11-10 — Sáng hôm 8-10, có 3 đội cảm tử của Nhựt tiến đánh trận địa quân Tàu ở Tào vương miếu. Quân Tàu lặng lẳng nấp dưới chiến hào, chờ quân Nhựt đến gần mới xông ra đánh giáp lá cà, quân Nhựt bị tử thương rất nhiều, và mất hết bộ binh khí.

MỘT TRẬN ĐÁNH NHAU LUÔN BA ĐÊM NGÀY Ở ĐỨC CHÂU

Nam-kinh, 11-10 — Tại Đức châu hai quân Tàu Nhựt đánh nhau suốt ba đêm ngày. Quân Nhựt chết có 1.000 người. Quân Tàu chết cũng hơn 500.

NHIỀU PHI CÔNG NGOẠI QUỐC SANG HƯƠNG CẢNG ĐỂ GIÚP TÀU

Hương-cảng, 10-10 — Theo báo «North China Daily News», thì có 20 phi công ngoại quốc đương ở Hương cảng và đã ký bị sẵn sàng để nhập vào đội không quân Tàu. Trong số đó có 10 phi công Mỹ ở Tây ban nha về.

THÁI ĐÌNH-KHẢI SẮP RA CẦM QUÂN Ở THƯỢNG-HẢI

Thượng-hải, 10-10 — Tướng Thái-đình-

XEM TRANG 3
CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG PHÁP

Khái người đã cầm đầu đạo quân thứ 16 tháng cự với quân Nhựt một cách oanh liệt vẻ vang năm 1932, xét đương nay đã về tới Thượng hải.

Theo các giới thạo tin thì Thái sẽ lập tức tham gia chiến tranh, cầm quân ở mặt trận Thượng hải.

TƯỜNG-GIỚI-THẠCH NÓI TRUNG HOA KHÔNG MONG VÀO LIỆT CƯỜNG

Thượng-hải, 10-10 — Hôm nay Trung hoa đã tâm lễ kỷ niệm lập thành chính phủ Dân quốc. Trong một bài diễn văn đọc vô máy truyền thanh, Tưởng-giới-Thạch tuyên bố Trung hoa sẽ thắng Nhựt nếu tất cả dân chúng đều tự hy sinh. Liệt cường theo lời Tưởng đã ngợi khen trí dũng cảm và cách hành quân của binh sĩ Tàu, song không nên tin ở sự giúp của liệt cường. Tưởng hết luận sẽ cùng với quân lính chống cự với Nhựt đến cùng.

(Xem qua trang 2 cột 3)

việc trong nước

HUẾ

Kết quả cuộc tổ chức cứu tế nạn dân của mấy ông Dân-biểu

Mấy ông Dân-biểu thường trú ở Huế tổ chức 2 buổi diễn kịch và đấu võ, ở thuật trào đầu 7 và 8 Octobre tại viện Dân-biểu, kết quả số thu được 430$63. Trừ chi tiêu 121$01, còn lại 309$66. Số tiền này đã gởi nơi quan phủ Doãn, nhờ chuyển giao cho Hội đồng trung ương cứu tế để gởi ra Bắc.

Lai cảo

THANH-HÓA

Dân kêu

Chúng tôi là dân huyện Yên-định xin quan trên xét cho mấy việc sau này:

1) Từ năm 1935 lại đây, trong huyện hiện một viên thư ký địa chánh, dân phải chịu góp lương mỗi tháng 15$; mấy tiền này bổ theo số bạc thuế điền thổ, cứ mỗi trăm thêm 0$50. Số bạc thuế điền thổ thành thu được 340$ mà lương thư ký đồng niên chỉ hết 180$, còn thừa 160$, đã hai năm còn lại 320$, không biết để làm gì? Vậy mà hiện nay nhiều làng lý trưởng cứ chiếu số bạc gia tăng như trước, bổ cho dân phải góp về vụ sưu thuế năm nay.

2) Lương thư ký, các phủ huyện khác, mỗi tháng chỉ có 7$, 8$ duy huyện Thanh-định phải chịu mỗi tháng 15$, thật là bất công. Chúng tôi xin trích mấy tiền lương thư ký còn thừa, điền vào lương năm nay, cho bao nhiêu trả lại cho chúng tôi, lại xin giảm lương thư ký xuống mỗi tháng 7$, 8$, theo như các phủ huyện khác.

3) Khoảng 6, 7 năm lại đây, dân chúng tôi phải chịu góp lương tổng lý, đồng niên chánh tổng 62$, phó tổng 42$, lý trưởng đại xã 36$, trung xã 24$, tiểu xã 12$, xin giảm lương tổng lý xuống một nửa.

4) Trong mấy năm nay đến vụ sưu thuế nhà nước cho tổng lý được lấy tiền bách phân chi nhị (2%); khoảng sáu bảy năm lại đây, lại mới bắt dân phải góp lương cho tổng lý, thì mấy tiền bách phân chi nhị xin nhà nước giảm bớt cho.

5) Năm 1935, quan Huyện sức bắt phu các xã thôn, chịu phiền tới huyện nhận giấy mà đem về cho chánh phó tổng. Về sau chánh phó tổng thông đồng với các lý trưởng, bổ cho dân chịu một món tiền lương cấp cho tổng phu (tay sai của chánh phó tổng) đồng niên 72$, nhưng chúng tôi đã phải chịu tiền lương lịch lệ phu trạm rồi, thì những người ấy để làm gì, mà bắt chúng tôi chịu thêm mấy tiền ấy nữa?

Dân 32 mẫu ký tên

NGHỆ-AN

Lời than phiền của điền hộ

Từ năm 1934 tới nay, sở Địa-chánh bắt đầu đạc điền về địa phận xã Gi-lạc huyện Yên-thành (xã này đã biệt làm 4 thôn, có đồng triện riêng, song điền hộ vẫn chung làm một).

Năm đầu tiên (1934) thì đạc bằng tàu bay, đoạn rồi đưa «phơi» (feuille) ra cho các điền chủ tới nhà đương chức nhận ruộng, sau đó sở về trích Tôn và làm trích lục đưa ra.

Năm sau (1935) thì lại không đạc tàu bay, mà do người nhà thuộc sở Địa-chánh đi tỉ đạc! đạc xong rồi cũng đưa cả sổ sách về làm «phơi» đưa ra như lần trước.

Theo các nhà điền chủ họ so sánh, thì họ nói đạc tàu bay có lẽ đúng hơn các phái viên đo tỉ đạc; vì điền thổ của xã nầy trước khi làm sổ «Điền bạ» họ, cũng có đạc.

Bây giờ các nhà ruộng, đều kêu nặng thuế thêm, vì số điền thổ khác trước, mà có người nhẹ lắm ra nặng, có kẻ nặng lắm nhẹ. Họ có lời than phiền. Mong sở Địa-chánh lưu ý.

Dân cày

Châu chấu cắn lúa!

Độ nửa tháng Septembre lại giờ, ở vùng xã Lý-trai, Mỹ-lý và Đông-phú, thuộc tổng Lý-trai (phủ Diễn-châu), mới được đôi, ba mẫu lúa ba-tháng chín lá tía nào chỉ ruộng mông chưa kịp no, thì đều thấy có nhiều giống châu chấu, ở đâu bay tới hàng vạn, hàng ức, cắn lúa gió rơi xuống cả ruộng!

Dân cày

QUẢNG-NAM

Trường học mới lợp mà dột

Trường Sơ-học huyện Tiên-phước mới lợp tranh lại năm người, mà nay dột chăng, học trò chúng tôi không chỗ ngồi học. Ở nhà quê có lợp nhà tranh cũng 3, 4 năm mới dột, (ấy là nói lợp dối) mà trường nầy nghe nói lợp tranh với một số tiền lớn, sao lại mau hư thế!

Học trò

QUẢNG-NGÃI

Lời than phiền của nhà buôn có lảnh va-gông xe lửa chở hàng

Từ có đường xe lửa chạy thông Nam Bắc, ga Quảng-ngãi là ga lớn, nên các nhà buôn thường thuê va-gông để chở hàng hóa cho tiện, nhất là đường, bắp, cau và cá...

Theo điều lệ sở xe lửa, ai có thuê va-gông chở hàng, phải trình đơn xin với ông xếp ga trước, đơn ấy để tại nhà ga một bản, còn giao cho người thuê một bản, trong đó nói rõ đi đến ga nào, chở hàng từ 10 tonnes trở xuống và ngày nào cất hàng lên va-gông... phải giữ cho đúng. Nếu người chở hàng nào để trễ một ngày không cất hàng, thì bị phạt 4$, hai ngày thì 8$.... Vì vậy nên chủ hàng đã thuê va-gông chở hàng, phải đem hóa hạng đến cất cho kiệp hạn.

Bên các nhà buôn thuê va-gông thì phải giữ đúng như vậy, mà có lần đem hóa hạng đến, lại không có va-gông để cất, phải chất ngoài trời, gặp lúc trời mưa, đều bị ướt cả, nhứt là bắp khô, nên họ có lời than phiền, dưới đây xin chứng sự thực:

Lúc 9 giờ ngày 6-10-37, Ngô-Lương ở làng Sung-Tích, tổng Tịnh châu, phủ Sơn-tịnh, đến ga xin thuê một chiếc va-gông chở bắp từ Quảng-ngãi đến ga Tourane Marché, kỳ đến ngày 7-10-37 đem hàng cất lên va-gông. Ông xếp ga Quảng-ngãi đã cấp giấy cho Ngô-Lương N°316. Thế mà khi đem bắp đến ga, không có va-gông, phải bỏ bắp ngoài trời mưa ướt tất cả, mãi đến chiều ngày 8-10-37 mà vẫn chưa có va-gông đến.

Không những một mình Ngô Lương, còn ông cửa Huỳnh-Dương và Phạm-Cung cũng người làng Sung-Tích, đã có giấy cho thuê 2 chiếc va-gông chở bắp đi Tourane, cũng kỳ ngày 7-10-37 cất bắp, mà cũng phải đồng chịu một số phận như Ngô Lương, nghĩa là bao nhiêu bắp đều bị ướt cả, vì không có va-gông để cất.

Tiếng than phiền trên, rất mong sở Hỏa xa lưu ý, để cho các nhà buôn tránh khỏi sự thiệt hại.

P. V.

(Xem qua trang 3 cột 5)

Tin buồn

Được tin cụ Cử Lê-Tự, hiện Xa-phư, thân sinh ông Lê-Ấm, giáo học trường Trung học Qui-nhơn, vừa tạ thế ngày 8 tháng 9 ta (11-10-37), tại nguyên quán làng Gia-cát, huyện Quế-sơn, Quảng-nam, hưởng thọ 76 tuổi.

Bản báo có lời tỏ lòng thương tiếc và chia buồn cùng tang quyến.

Tiếng Dân

«Óc mới và xã-hội»

(Tiếp theo trang 1)

tới, một mình mình đích một cái, cũng cứ bạo dạn ngay. Hoàn cảnh ngày nay, trăm điều gì cũng mở mắt thanh niên chúng ta được, nhất là đường khoái lạc dễ kéo ta vô cảng, thì kẻ có óc mới phải là kẻ chống lại hoàn cảnh; bằng hòa theo một cách điều cuồng đến mọi người đều chán, thế mà mang tiếng kẻ có óc mới, chẳng phụ phàng lắm sao?

Bây giờ ta hãy nghe giải về nghĩa chữ «xã hội»:

«Nói cho đúng, hai chữ «xã hội» nghĩa là gì? Tức là nhận định rõ cái đời sống và cái nguyên tắc của sự đoàn kết. Làm cho cá nhân của mỗi người không bị xâm phạm và vẫn liên đới bất lý với bản thể xã hội: cá nhân đối với toàn thể, toàn thể đối với cá nhân đều là một. Đã gọi một chiến sĩ xã hội, tất phải ăn sầu, lo lắng trước sự ăn sầu của kẻ khác, nhứt là sự ăn sầu lo lắng của kẻ có quả gan thế, của đàn bà, trẻ con, nghĩa là của tất cả những kẻ bị trầm một, bị áp bức, bị lăng nhục. Cái gì thì cho họ, cũng như thì cho mình, thì cho nhân loại.

«Đã là một động vật của xã hội, đối với bất kỳ những giai đoạn phát triển của xã hội ấy, các anh phải hiểu thấu mối tương quan tối gần làm cho kẻ nầy nối liền với kẻ khác, lại an đức một mối đa đức quan hệ về tất thảy các phương diện nhân sinh, cốt để nhận cho rõ mối tương quan của mỗi người cùng những cảnh ngộ rời rạc khác nhau».

Xem đó rồi ngẫm lại những kẻ miệng nói xã hội, bình dân, tạo động, mà lo tom góp đủ mọi sự khoái lạc cho thân gia, nó trái ngược biết bao!

Thanh-Xuân
(Người thanh niên)

Ai muốn biết địa dư, lịch sử, v.v., của tỉnh Kontum và nhất là công cuộc thực dân của người Nam ta ở trên ấy;

Ai muốn biết tính tình phong tục của giống người Mọi: tục mê tín, cách tổ chức xã-hội vv...

Thì hãy đọc cuốn:

MỌI KONTUM

là một cuốn sách nghiên-cứu rất công phu.

Giá 0$65, có bán khắp các hàng sách. Mua buôn mua lẻ hỏi tại Imprimerie MIRADOR HUẾ

Cước phí gởi sách người mua chịu.

Tại Tiếng-Dân cũng có bán.

Vài chuyện lạ

Tập chó nhảy dù

Sở cảnh sát Nga-Sô-Viết ngày nay họ không thích nuôi chó theo cách thường nữa, bèn bày ra cho giống ấy nhảy dù.

Mỗi khi khám phá ra một ổ trộm cướp nào, mà muốn bắt thủ phạm được liền: một viên cảnh sát cùng một con chó tuốt lên máy bay, bay bổng lên trời rồi nhắm nơi định sẵn xuống, cả người lẫn chó cứ việc sắp đi nhảy đại ra ngoài không trung.

Đến đất, con chó đã quen chừng, rời đã ra, lo đi tìm phận sự, nghĩa là cắn xé kẻ thù hoặc đuổi tột theo tận gốc. Thế là bổ trộm cướp ấy không thoát đi đâng trời nào.

Quảng cáo lạ

William Lorett ở Long Island bên Mỹ có nhiều tòa nhà đem ra bán. Muốn quảng cáo cho người ta chú ý một tòa lộng lẫy mới tinh, ông đem bao khắp bằng thứ giấy dán rất đẹp, rồi tổ chức một buổi âm nhạc truyền thanh. Vậy đám đã có 8.500 người tới xem tòa nhà ấy, rồi có người trả mua 14.000 đô la (280.000 quan tiền Pháp) chưa kể giá giấy dán bìa.

Cách kén chồng của nhiều cô gái ở phía đông nước Pháp

Bên Pháp, mấy tỉnh phía Đông, có lắm mê tín một cách kỳ khôi lắm. Cứ đấy, hễ cô gái nào đến tuổi cập kê mà muốn có tìm chồng, phải đợi cho đến ngày cuối năm, rằng thức mà nghe cho được tiếng chuông báo hiệu năm cũ qua, năm mới tới. Hễ nghe một tiếng «beong» thì mừng hí hửng, chạy tuốt lại trước bàn gương soi, đứng dòm vào trong ấy, vì theo thói mê tín, các cô nói mặt người trong ấy là mặt người chồng sẽ tới «xin tay» mình nội trong năm ấy, chớ không phải mặt mình. Áo mũ bảo huyền như thế cho đến ngày có thật sự.

Tự tử bằng một đống cốt-mìn

Trong các vụ tự tử, thật chưa có vụ nào ghê gớm và kỳ dị như vụ dưới nầy:

Nhà chế tạo súng ống tên Werlischeg, ở một xóm trong hạt Kingenfart (nước Áo) vừa rồi tom góp cả 40 kilos cốt-mìn chất một đống trong nhà, rồi châm một ngòi lửa, tiếng nổ tung hết, rơi ra từng mảnh cách đó 6 dặm số; các vật bằng gỗ chung quanh nhà đều tan tành. May phước là không có hại gì đến ai cả.

Ngông hay khoe giàu?

Ở đời nhiều kẻ có tánh kỳ-quái mấy tay dưới nầy mới có chuyện mà nói. Họ làm chuyện có phải theo giá khoe sắc gì hay vì bảo kỳ vô lý chăng rõ.

Trước kỳ cách mạng Pháp, người ta kể, Bá tước Artois có thường thường 365 đôi giày, cứ mỗi ngày thay mỗi đôi.

Mới đây một tờ báo Mỹ có đăng tin nhà nghệ sĩ Adolphe Menjou có cả thảy 140 đôi cravate, còn Douglas Fairbanks có cả thảy 95 bộ áo cụt.

Một tờ báo Lô-mã-Ni lại cho hay hiện có một bác triệu phú ở nhà quê gần thành Bucarest có cả thảy 125 kiểu kính đeo mắt, bác lấy làm cung sướng nhất trong đời.

Thiệt họ giàu khéo làm ngông!

Quyển sách to nhất Thế giới

Hiện nay trong thế giới có một quyển sách to nhất đang tàng trữ trong một viện tu hành ở kinh thành nước Áo. Nó ngang sách đo được 95 phân tây; bề dài một thước hai tấc, không những nó to nhất, mà có tiếng xưa nhất thế giới nữa kia. Có từ năm 1434, là lúc khởi sự lập lên viện tu hành chứa nó đó.

Trong cách nầy cốt ghi tên những vị tu hành vào ở viện ấy; sau mỗi tên đều có biên lược sử mỗi người: Nhờ vậy mà lịch sử viện tu hành đó được một cái đề khoe khoang với du-khách có lòng hiếu cổ.

— THÍCH LẠ —

Quanh chuyện «Cái chết đáng thương!»

QUẢNG-NGÃI — Về chuyện tên Bùi Đài, 18 tuổi, ở làng Hải yến, đồn Lý sơn, đến tỉnh kêu về vụ em nó chết (T. D. số 1097 ra ngày 19-8-37 có có đăng).

Vụ nầy ngày 7 tháng 7 ta (12-8-37) Tỉnh giao về Bang tá đồn Lý sơn xét hỏi rằng không có chứng thực, nên lập án bất thành, vậy nên Tỉnh phải đòi nguyên bị và những người can chứng về Tỉnh khai cứu.

Có một điều lạ là khi có trát Tỉnh đòi, cô chán tên Bùi Đài không hay biết gì cả. Trong tuần tháng 8 ta, cô chán tên Đài về Tỉnh kêu nạp tờ khai, thì mới hay rằng lý trưởng Nguyễn Thành trình với Bang tá rằng, chúng nó (Bùi thị Tây, Bùi Đài, Bùi thị Huệ) bất tuân trái sức, không chịu đến hầu, quan Bang tá có tờ hầm Tỉnh xin xét; Tỉnh cứ theo lời hầm đó, sức giao cho Bang tá chiếu điều 418 luật hình làm án bọn Bùi Đài.

Vừa rồi có trát Tỉnh đòi Cửu Hoàng, Phan nhựt Tân, Bùi Địch, và lý trưởng can chứng đến ngày 1 tháng 9 ta (4-9-37) về Tỉnh hầu cứu. Tên Bùi Đài cũng vì sợ lòng dấu như trước, nên có theo về hầu, nghe tòa sơ cấp Lý sơn xử 1 năm tù, song Tỉnh còn dương cứu. Vụ nầy có lắm vẻ lý kỳ cho đậy ở trong. Rất mong thần công lý cứu cho cô oan kia.

T. M.

Sách tặng

Ông Thái-quang-Lữ ở Hanoi mới phát minh phép viết tắt tiếng Nam cho kịp lời nói, xuất bản thành sách «TỐC KÝ VIỆT-NAM» và có gởi tặng Bản báo một quyển.

Sách khổ nhỏ, dày 14 trang, giá bán 0$15. Vậy có lời cảm ơn tác giả và giới thiệu cùng độc giả.

T. D.

SÁCH MỚI!

KIẾM-THANH-HOA ẢNH-LỤC

Kiếm-hiệp lịch-sử tiểu-thuyết

Bìa đẹp, chuyện hay, dày 64 trang lớn. Giá đặc biệt 0$20. Là một bộ chuyện rất hay trong phe «VÕ-THUẬT TIỂU-THUYẾT TÙNG-THƯ»

Chuyện nầy đọc đã ly kỳ, lại có nhiều hình vẽ rõ để dạy các miếng võ bí hiểm do cụ Sơn-Nhân thuật, chẳng thế:

AI ĐỌC CHUYỆN CÙNG PHẤN KHỞI
AI HỌC VÕ CÙNG GIỎI GIANG

Ở xa gởi mua thêm cước thường 5 xu, cước bảo đảm 16 xu, gởi contre remboursement là 51 xu. Thơ, mandat đề cho nhà xuất bản như vầy:

NHẬT-NAM THƯ-QUÁN
102, Hàng Gai — HANOI

MẸ CON LẠC NHAU

Ai biết chỉ giùm

Tôi là Trần-thị-Ấm, người Huế, trước có làm nhà thương Huế, sau vào Tam-kỳ. Tôi đem con tôi tên là con Thơm theo ở với Mme Devost. Nó có cái thẹo nơi trán và xăn người. Sau tôi để nó ở lại với Mme Devost, còn tôi sang Lào làm ăn. Nay đã 20 năm, tôi mới trở về Tam-kỳ thì con tôi đã xiêu lạc nơi nào, tôi không biết. Xin nhờ ơn cô bác, ai biết con tôi ở đâu, chỉ giùm cho, tôi xin đền ơn, kẻo mẹ con xa cách lâu, mà tôi tìm kiếm không đặng.

Hiện tôi ở tại Nhà Bè Lazaret, Phú-xuân Gia-định (Saigon), hoặc các ông bà viết thơ theo địa chỉ sau nầy:

Madame André dite Trần-thị-Ấm
Chez Monsieur Đội-Bè
en représente à
Tam-kỳ — Quảng-nam (Annam)

CHÍNH-PHỦ ĐÔNG-PHÁP

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

KỲ THỨ NHÌ NĂM 1937

900.000 đồng bạc

Chia làm NĂM BỘ mỗi bộ 180.000 vé mỗi vé 1 đồng bạc, (NAM-KỲ, CAO-MÊN, BẮC-KỲ, TRUNG-KỲ và AI-LAO). Nơi xổ định ở HANOI, và thôi bán vé trước ngày xổ 2 ngày. Các ngày xổ số sau nầy:

5 Août, 9 Septembre, 14 Octobre, 2-12 1937 và 5 -1938

Mỗi lần có 4029 số trúng như sau nầy:

1 số trúng		4.000$	4.000$
2	»	1.000.	2.000.
60	»	100.	6.000.
360	»	50.	18.000.
3.600	»	10.	36.000.
4.029			72.000$

Có năm số lớn chung cho cả 5 bộ
Xổ tại HANOI ngày 5 tháng giêng năm 1938

1 số trúng 100.000$ 1 số trúng 40.000$
1 » » 20.000. 2 » » 10.000.

Những vé hoặc trúng hay không trúng số năm kỳ nầy của năm bộ đều được dự vào cuộc xổ chung lấy 5 lô lớn.

CHÚ-Ý: BỘ NAM-KỲ từ số 000 000 đến số 020 000 và từ số 100000 đến số 120.000 — BỘ CAO-MÊN từ số 200 000 đến số 220 000 và từ số 300.000 đến số 320 000 — BỘ BẮC-KỲ từ số 400.000 đến số 420.000 và từ số 500.000 đến số 520 000 — BỘ TRUNG-KỲ từ số 600.000 đến số 620 000 và từ số 700.000 đến số 720.000 — BỘ AI-LAO từ số 800 000 đến số 820 000 và từ số 900.000 đến số 920 000

MỘT TỜ BÁO VỀ HỌC-SINH

"POUR LA JEUNESSE SCOLAIRE"

riêng cho các nam, nữ học-sinh lớp nhất và lớp nhì các trường Pháp-Việt trong cõi Đông-Pháp
Bài vở do những vị giáo-sư lành nghề soạn.

Nhà in MAI-LINH — HANOI xuất-bản

Giá báo 1 năm 1$80 — mỗi số 4 xu

Ai mua báo cả năm trước ngày 1er Novembre 1937 được biếu sách ngang với số tiền báo, nghĩa là mua 1$80 báo, được biếu ngay 1$80 sách. Chỉ những bạn mua năm mới được sách biếu.

Thơ và mandat gởi về: MAI-LINH — HANOI

Đã có đĩa Victor mới

BAN PHỤNG-HẢO

Cô Phùng-Há, Tư-Sang. M.M. Năm-Châu, Tư-Ut ca nhiều tuồng mới đặc sắc.

SOCOA
—HUẾ—

ĐẠI-LÝ ĐỘC-QUYỀN
PHILIPS RADIO
VÀ
PILOT

Sữa

NESTLÉ

HIỆU CON CHIM

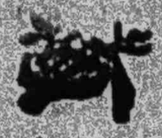

Sức Khoẻ Của Trẻ Con

Nhiều Chất Bổ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học Lyées ở Khắp Đông-Dương

ĐÀN ÔNG THẬN HƯ

THUỐC LƯỠNG NGHI BỔ THẬN

của Lê-huy Phách là thứ thuốc « bổ thận » hay nhất ở xứ này!

Thận là cơ quan bộ trọng cho sự sinh dục của đàn ông. Thận suy sinh nhiều chứng: đau lưng, váng đầu rụng tóc, mờ mắt, ù tai, thân thể đau mỏi, buồn bã chân tay, tiểu tiện khi trong khi vàng, tinh khí loãng... hoặc sinh ra mộng tinh, di tinh, hoạt tinh, nhiệt tinh, lãnh tinh, liệt dương. Các bệnh này đều làm kém đường sinh dục.

1) *Di tinh.* — Khi cường dương không cử lúc nào, tinh khí không kiên được mà tiết ra.

2) *Mộng tinh.* — Khi ngủ tưởng giao hợp với đàn bà, tinh khí cũng ra.

3) *Hoạt tinh.* — Tinh khí không kiên. Khi giao hợp tinh khí ra mau.

4) *Nhiệt tinh.* — Tinh nóng.

5) *Lãnh tinh.* — Tinh lạnh.

6) *Tinh khí bất sự nạp tử cung.* — Tinh khí rỉ rỉ ra, không bắn vào tới tử-cung.

7) *Liệt dương.* — Gần đàn bà mà dương không cường được.

8 *Sau khi khỏi bệnh phong tình.* — Đau lưng, rụng tóc, váng đầu, kém thân thể đau mỏi, mới qui dẫn, tiểu tiện có ít vẩn...

Có các bệnh kể trên dùng LƯỠNG NGHI BỔ THẬN số 20 của LÊ HUY-PHÁCH đều khỏi cả. Bệnh lâu năm tầm cũng chỉ dùng tới 2, 3 hộp đã thấy hiệu nghiệm lạ thường! Giá 1$00 một hộp.

Thuốc này bào chế rất công phu có vị phải tẩm phơi hàng tháng để lấy dương khí; Có vị phải chôn xuống đất đúng 100 ngày để lấy thổ khí. Thuốc này làm toàn bằng những vị thuốc làm cho thận bổ được sinh khí, cố tinh, và đặt nhất là vị « hải cẩu thận ». Công hiệu của thuốc này không phải là nhỏ vì nó giúp cho mọi người được hoàn toàn như ý!

ĐÀN BÀ BẤT ĐIỀU KINH

Uống 1 hộp thuốc «Điều-Kinh» của LÊ-HUY-PHÁCH khỏi ngay

Kinh hành khi lên tháng, khi xuống tháng, hoặc 2, 3 tháng mới hành kinh một lần, hay thấy kinh 2, 3 lần trong một tháng... tức là kém huyết mà mắc bệnh bất điều. Kinh đã không điều, còn sinh ra nhiều chứng: váng đầu, ù tai, chóng mặt, mỏi xương sống, ăn ngủ không điều hòa...

ĐIỀU KINH CHỈ NGỌC số 80 giá 1$50. Riêng dùng cho các bà đã có chồng mà mắc bệnh Bất điều. Dùng một hộp thuốc này kinh điều ngay, lại mau có thai.

ĐIỀU KINH BỔ HUYẾT số 21 giá 1$00. Riêng dùng cho các cô chưa có chồng. Dùng một hộp thuốc này kinh nguyệt điều hòa, tăng thêm sức lực, khỏe mạnh luôn luôn...

LE-HUY-PHACH

N 149, RUE DU COTON, 149 — HANOI

ĐẠI LÝ Ở TRUNG-KỲ. — Thanh hóa: Thái Lai 72 Route Bến thủy. Vinh: Sinh Huy 40 phố ga. Huế: Văn Hóa. 29 Paul Bert. Qui Nhơn: Trần vĩnh Thăng Av Khải Định. Quảng-Ngãi: Lợi-Hưng Route Coloniale 6 Khatrang: Ng. đình Tuyển Tailleur tonkinois. Tuy hòa: Ng-x-Thiều. Baisi: Nam Nam dược phòng. Phan-rang: Bazar Tô-sơn. Phanri: Ích công-thương-cục. Faifoo: Châu-Liêu, 223, Pont Japonais. Pleiku, Thái quang Khanh. Và khắp các tỉnh lên Trung, Nam, Bắc, Ai-lao, Cao-mên đều có Đại lý cả.

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

Ngày 14 Octobre (Bộ Bắc-Kỳ)

Số nào cuối cùng có 58 và 48 trúng 10$
» » 881 » 10$
» » 805

Những số trúng 100$:

460 494	510.031	409 582	507 742	459 692	458 914	448 915	582.081
554.413	541.772	470.893	444 145	503.954	450 086	550.453	530 815
550 633	455 781	400.858	415 487	537.671	567.652	574.252	489.194
550 996	407.592	438 673	571.509	549 388	423 742	541 579	574.013
553 087	477 492	520.313	569.247	410.752	443.893	484.662	489 650
440.589	448 663	454.826	543.478	472.161	489 369	420 411	509.085
524.493	447 500	463.804	558 420	475.127	481.814	558 101	419 762
483.784	584 862	420 036	416.380				

8 số trúng 1000$:

474.812 454 240 538.560 441.263
509.432 459 747 415.378 482.124

Số trúng 4000$:

530.624

TA NÊN ĐỂ Ý

Ta nên biết rằng, bệnh đau mắt là một bệnh rất nguy hiểm cho ta, và ta cũng nên tẩy uế con mắt cho ta là hệ trọng. hễ ta thấy mắt đỏ sáng có nhử đau mắt gió, vân vân, thì dùng ngay thuốc đau mắt số 3 giá 0$15 1 lọ, mà đau mắt có Màng ở Mỹ ty, toét mắt, đau mắt hột (Trachome) thì dùng thuốc đau mắt số 9. giá 0$20 1 lọ các bệnh đau mắt này dù nặng thế nào cứ tin dùng thuốc của HOÀNG-VĂN-ẤP 47 Hình-Xá Bắc-Ninh (Tonkin) thế nào cũng mau khỏi, khi mua phải nhận kỹ lọ nào không có tên HOÀNG-VĂN-ẤP là không chính hiệu. THUỐC CAI NHA PHIẾN. Nếu các ngài muốn bỏ thuốc phiện mà lượng mau chóng, người lại không mất nhọc, mà bỏ được rồi lại không sinh bệnh, thì chỉ nên dùng ngay thuốc cai bản hiệu là bỏ ngay được. Thuốc này khi ta bỏ được rồi, hễ trông hay hít mộ liền vào là kinh tởm nôn mửa, giá 1$00 1 lọ, nhẹ thì 5 lọ, mà nặng thì 10 lọ là cùng, xin các ngài đọc bài này làm ơn giới thiệu giúp hộ vì các thứ thuốc có ích cho đồng-bào, các thuốc này đã có tiếng xưa nay, thực thế đó, khi mua gửi lính hóa giao ngân, có bán ở Lê-Nam, Hưng Phan-thiết, Quảng-lợi chợ Đồm Phú mỹ, Mai Linh 60 Avenue Paul-Doumer Haiphong. Cần đại-lý Huế Saigon vân vân.

TRUNG NHẬT CHIẾN-TRANH

(Tiếp theo trang 2)

TÀU, NGA VÀ NGOẠI MÔNG ĐỊNH TỔ CHỨC MỘT CHIẾN TUYẾN DUY NHẤT ĐỂ ĐÁNH NHẬT

Đông-kinh, 11-10 — Báo « Yomorishimbum » đăng tin rằng Tàu, Nga với Ngoại mông định tổ chức một chiến tuyến duy nhất để đánh Nhật.

Báo ấy nói hai đại biểu của chính phủ nói ba đại biểu của chính phủ Nam kinh tiếp đưa đại sứ Nga Bogomolov đến Ulem Bator, khi ông Bogolomov đáp phi cơ về Mạc tư khoa, rồi thấy đại Ngoại mông khai chiến với Nhật. Viên trưởng bộ tham mưu Lovin thuộc viên bộ quân sự trong tòa đại sứ Nga ở Nam kinh cũng đã đổi Vu hồ (thuộc tỉnh An huy) đáp phi cơ đi Mạc tư khoa, qua Lan châu, Tân cương hôm 2-10, xem một cuộc đàm phán với Tưởng giới Thạch.

ĐỨC KHÔNG VÌ NHẬT MÀ BỎ LỢI QUYỀN Ở TÀU ĐÂU!

Berlin, 10-10 — Theo tin điện của đặc phái ký Nhựt Nhựt Tân Vân ở Rome gửi về cho nhà báo mình thì hình như Thủ tướng Đức Hitler đã tuyên bố rằng: Đức sẽ liên kết với Nhựt mặc dầu phải hy sinh hết quyền lợi của Đức ở Tàu.

Các quan giới Đức tuyên bố rằng tin đó rất quái gở!

Ý RA MẶT BÊNH NHẬT

Đông-kinh, 10-10 — Theo mệnh lệnh của chính phủ Ý, sứ thần Ý ở Đông kinh đã đến thăm thứ trưởng bộ ngoại giao Nhật Horinouchi để tỏ với nước Nhật rằng thủ tướng Moussolini đã tỏ ý ủng hộ Nhật hồi việc ký hiệp ước Popolo d'Italia ngày 6 Octobre và nước Ý dưới quyền của Moussolini, nhìn nhận tất cả các hành động của Nhật ở Tàu, chỉ là một cách tự vệ chính đáng.

Ông Horinouchi trả lời rằng thay mặt thủ tướng Konoya tổng tổng bộ ngoại giao Hirota và tất cả các nhân viên nội các Nhật, đã tỏ Nhật rất cảm kích về cái thái độ của chính phủ Ý và xin sứ thần Ý chuyển đạt cùng ông Moussolini những cảm tình tốt của dân chúng Phù tang.

BỘ NGOẠI GIAO VÀ BỘ CHIẾN TRANH NHẬT XUNG ĐỘT

Nam-kinh, 12-10 — Có người ngoại quốc vừa ở Đông kinh sang Tàu nói hiện bộ ngoại giao và bộ chiến tranh Nhật đang xung đột nhau, vì việc chiến tranh tiêu phí nhiều quá mà không thấy lợi, lại thương tướng thụ tinh ở Thượng hải lại làm trái cả tình thần của quân Nhật, cho rằng bom giết hai lượng dân.

BỊ CẤM ĐỊNH CẤM BÁN DẦU HỎA VÀ GANG SẮT CHO NHẬT

Bruxelles, 10-10 — Hội nghị đại biểu toàn quốc đã thông qua nghị án yêu cầu cấm bán dầu hỏa và gang sắt cho Nhật, để ngăn cản sự xâm của Nhật.

ĐẢNG CỘNG SẢN MỸ BIỂU TÌNH TRƯỚC TÒA LÃNH SỰ NHẬT

Cựu-kim sơn, 11-10 — Hôm qua, tại Cựu kim sơn (Sans Francisco) có một số đông dân ông và đàn bà hội họp trước tòa lãnh sự Nhật để phản đối chiến tranh và rải truyền đơn do đảng cộng sản ở Cựu kim sơn ký tên, trong nói cũng tương tự như bài diễn văn của ông Roosevelt kết án các đi xâm lược.

Hội Quảng-Trị ở Huế

Kỳ sát hạch bạc THƯƠNG MẠI ở Huế về học khóa lần đầu mở ngày 9 Octobre 1937, Hội Quảng-Trị tổ-chức do Tòa Khâm kiểm soát, kết quả 63 học sinh trúng tuyển.

Trong số học sinh do bản Hội đào tạo về học khóa lần đầu này, hiện đã có một số đông lấy sở đắc ở trường mà có việc làm ở các sở.

Học khóa thứ hai mở ngày 1er NOVEMBRE 1937 Khóa này cũng định giảng 4 tháng như khóa trước. Dạy đủ các môn, học sinh chỉ đóng 2 đồng một tháng để phụ thêm các chi phí. Ai muốn học hoặc muốn biết thể lệ, viết thư đến:

Monsieur le Président
de la Société d'Enseignement Mutuel
à HUÉ

VIỆC TRONG NƯỚC

(Tiếp theo trang 1)

Chánh trị phạm được tha về

Các phạm nhân bị can về vụ hưởng ứng với Đông-Dương đại hội tháng 9 Tây năm ngoái (1936), những người ấy mới mãn tù, nay đã mãn hạn lục tục tha về.

Hội-An. Phạm-Đông ở làng Châu-me, tổng Minh-an. Nguyễn Lộc, Nguyễn-Tôn, Đỗ-hữu Cung và Trần-kỳ Khi (cùng làng Châu-me), đều lần lượt mãn về, ở tạm Quảng-ngãi, chính trị phạm chỉ còn có 8 người thôi. P. V.

BÌNH-ĐỊNH

Trát trước trát sau trái nhau

Ở xóm Tây-an, về làng An-chánh, tổng Trường-định, huyện Bình-khê, Nguyễn Nguyên làm phụng tế, những chức dịch trong xóm không bằng lòng, đến quan hiện. Quan huyện quyền xét và bắt phạm tế Nguyễn-Nguyên. Sau Nguyễn-Nguyên lại kiện lại mấy người chức dịch kia. Quan xét thế nào lại sức rằng: Nguyễn-Nguyên làm phụng tế như cũ.

Thế là chẳng tuân lệnh quan, mà chẳng bắt-tuân lệnh quan, ai biết cái nào là phải? Ánh Sơn

PHÚ-YÊN

Quyên giúp nạn dân bị lụt ở Bắc-kỳ

Người thân thuộc chợ Tuy-hòa vừa rồi được phép đi quyên tiền cho bạn hàng trong chợ được 9$05, lại ý thêm vào 4$00, cộng được 13$05, đã nhờ quan Đốc Tuy-hòa chuyển giao cho Hội Trung-ương Cứu-tế gửi giúp nạn dân Bắc-kỳ.

Lai cảo

Vụ trộm thuốc sao chưa xử?

Hôm 22 Août, lúc 2 giờ khuya, ông Trần-thiện-Hòa, người làng Phước-hòa, huyện Sơn-hòa, có bị trộm thuốc phiện hết 82 gram thuốc chuẩn và đọt. Sáng 23 ông và người xóm là Hồ-Mượn, Tăng-Đục v. v. đi sưu tầm, bắt thuốc được tại nhà Nguyễn-Quý 24 gram (lần này đã bị can án nhiều lần) Lúc trí hô, bằng cận có họn Nguyễn-Tại, Nguyễn-Khải v. v. tiếp đến, ông sở mới làng xét. Làng có làm giấy nhận giải thuốc lên quan cho ông nắm. Nhưng chỉ giải tang mà không giải bọm, thành thử tên bọm ấy đến trại thuốc nằm vạ ta lối. Sự đã đến quan lâu rồi, nhưng chưa thấy quan trên phân xử sao cả.

Lẽ nào trộm có tang vật như thế mà bỏ qua hay sao? Dân

BÌNH-THUẬN

Bảo cử phó tổng

Ngày 5 Octobre tại huyện Phan-lý có mở cuộc bảo cử phó tổng tổng Tuân-giáo. Ba người ra tranh cử: Mã-Lãnh, lý trưởng làng Châu-hành; Nguyễn-như-Hoành, hương bộ làng Tuân-giáo; Đặng-Lợi, hương bộ làng Hà-yên; Mã-Lãnh đắc cử.

Người ta nói Mã-Lãnh đắc cử là nhờ vận động, mà y không biết chữ Quốc ngữ, nên Đặng-Lợi có đơn kiện.

N. T. lai cảo

THƠ-TÍN

6 Cẩm-Vân Tuy-hòa

Bản Thi-tù-thường-thoại, còn dài, như ông có chuyện gì thú, cứ gửi xem, sẽ hay, chớ hiện chưa đăng được.

6. Ng. bá Đôn, Mỹ an, Phanrang

Được mandat 5$00 đến 30 9-33 còn thiếu 1$00.

6. Lê Lâm, Dzungsen, Hòavang, Tourane

Được mandat 2$00 ông trả đến tiền báo kể từ 1-10 37.

6. Hồ Ngộn, Quảng trạch, Đồng hới

Được mandat 5$ đến hết hạn 10 8 37

6 Trương bội Hoàng, Tuy hòa

Được mandat 6$ đến 16-9 38 hết hạn.

6. Phạm đình Thức, Sông cầu

Được mandat 3$10 đến 31-3-38 hết hạn.

(Tiếp qua trang 4 cột 1)

Trong nhà trong cửa sáng sủa

THUỐC HƯỚN PASTILLES

VALDA

dùng khi, có con nít đi học. Khi có ông già bà cả ra về! Công cô người phải đi ra, tới sở làm.

THÌ DÈM THEO TRONG MÌNH

hoặc ngậm cho thơng cổ thơng hơi Khỏi bính.

hoặc ngậm mà trừ bính,

như Ki sổ mũi, đau cổ, mệt thở, ho đàm, tức ngực, gân, sốt.

MÀ NHỚT LÀ PHẢI NHỚ

dùng lấy một thẻ

THUỐC HƯỚN PASTILLES

VALDA

mà thôi

bán đựng trong hộp coi trên nhãn phải có hiệu chữ

- VALDA -

MỚI THIẾT PHẢI

Giúp nạn dân bị lụt ở Bắc-kỳ

(Tiếp theo)

M. M.		
Nguyễn-Quí, làng Thanh-hà, Faifoo		0.50
Nguyễn-Long	— do —	0.50
Nguyễn-Trí	»	0.20
Phùng-Lộ	»	0 55
Nguyễn-Lựa	»	0 50
Nguyễn Hiền	»	0 30
Trần-Thông	»	0 20
Nguyễn-Chuẩn	»	0.10
Nguyễn-Thăng	»	0.40
Nguyễn-Luyến	»	0.25
Ngu ễn-Mại	»	0.10
Lê-Điền	»	0.20
Nguyễn-Cẩm	»	0.10
Nguyễn-Soái	»	0 50
Thái-Thông	»	0.20
Nguyễn-Cáo	»	0.20
Bà Hoanh	»	0.10
— Địch	»	0.20
— Tuyến	»	0 20
— Bốn	»	0.10
— Thuận	»	0.10
Doãn-nông-Nhung	»	0.15
Trần-Qui	»	0.20
Nguyễn-Dưỡng	»	0.40
Phạm-Thừa	»	0.20
Nguyễn-Nhứt	»	0 20
Nguyễn-Nhồng	»	0.80
Nguyễn-Thận	»	0.30
Nguyễn-Chúc	»	0.20
Nguyễn-Sòn	»	0.40
Nguyễn-Lộc	»	0.10
Phạm Nhuận	»	0.50
Phạm-Nhuần	»	0 30
Phùng-Hương	»	1.00
Nguyễn-Phương	»	1.00
	(1)	10.00
Nguyễn-si-Duật, làng Tri-chỉ, Nghĩa-đàn, Vinh		1.44
Phan-khắc-Khoan, Tamquan		2.00
Lê-khắc-Tuy, xóm ngói, cổ hiền		1.00
Cộng....		14$44
Số trước....		169$31
Tổng cộng....		183$75

(1) Trong danh sách trên đây thì số bạc là 10$15, nhưng ông Phùng-Hương trừ hết 0$15 cước phí của gởi mandat cho bản báo có 10$ thôi.

(Còn nữa)

Số 17

THI TÙ TUNG THOẠI

MINH-VIÊN

(Tiếp theo)

Kể vài bửa sau, Hương-Quản chết, cụ Đặng-Thai-Sơn có câu đối:

Ngũ hành sơn nhân vật, kim thích Côn-lôn, mồ giả nghĩa đảng, mồ giả thân sĩ, mồ giả hương chức xỷ hồ kỳ gian; phàm ngã đồng bào, khởi dĩ tôn ty phân đẳng cấp.

Trấp thế kỷ tân triều, hoành xung Á-tục; Hoặc dĩ thiệt chiến, hoặc dĩ bút chiến, hoặc dĩ lợi quyền tranh ư hạ; liên quân nhiệt huyết, vị thùy lưu lạc đảo thiên nhai.

五行山人物今猶昔
義也鄉紳實乎其間凡
我同胞豈以官卑分等級
廿世紀新潮後將亞
陸以資戰或以筆戰

以利權爭於下，倘若
然也，芸雖流涕到天涯。

DỊCH: Nhân vật xứ Ngũ hành nay ra Côn-lôn, nầy nghĩa đảng, nầy thân sĩ, nầy hương chức xen vào trong; đều nghĩa đồng bào, há lấy tôn ty chia đẳng cấp.

Tân triều kỷ hai mươi, thắng xông đất Á, hoặc đánh lưỡi, hoặc đánh bút, hoặc vì lợi quyền tranh ở dưới; cảm người máu nóng, vì ai lưu lạc đến ven trời.

XXXI

Công việc tù Côn-lôn, lúc chúng tôi mới ra thì có xáu dọn tàu là nặng nề mà đối với « tụi quan to » rõ là một việc nặng quá sức.

Ở ngoài đảo, cả quan, binh và tù, nhứt thiết đồ ăn và vật hạng đều ở Saigon chở ra (như cá khô, lúa, gạo và các tạp vật), tàu lại mỗi tháng 2 lần (tàu ra đó rồi sang Tân-gia-ba, khi ở Tân-gia-ba về lại đi ngang đó, mỗi tháng có 2 lần đi về như thế).

Tàu chở vật hạng đến thì bắt tù dọn, chia làm 4 ban:

1/ Tù ở sở lưới (pêcherie) gần bến, chống mấy chiếc xa-lan ra gần tàu, chuyển đồ vật sang. Tàu đậu cách bến xa, chuyển xong chống xa-lan vào, cũng đậu xa bờ.

2/ Đến ban thứ 2, lội xuống nước độ đến hàng, có nơi đến ngực, chực sẵn, hễ xa-lan chống vào thì ít người nhảy lên xa-lan, còn bao nhiêu đứng dưới nước, hễ trên xa-lan thả bao, dỏ, vật hạng xuống thì ở dưới đỡ lấy mà vác vào bãi. Nhiều khi sóng đánh dứng không vững chưn, mà bao gạo, bao cá khô nặng quá vác không nổi. Khổ nhứt là «tụi quan to» mấy gặp bao muối nhẹ gắng vác nổi, đến bao cá khô, bao lúa thì 2, 3 người cùng tha, như kiến tha thẳng lắc. Sóng vỗ té lên té xuống như chuột lột! Vậy mà bọn tù khác có nhiều đứa vác bao gạo cả trăm kilos để trên vai đi như không!

3/ Đến bờ thì có ban thứ 3 chực sẵn, chuyển lên xe bò chở về kho.

4/ Đến kho thì có ban thứ 4 chuyển trên xe xuống đem vào chất trong các kho.

Công việc dọn tàu nặng, đến ngày tàu lại, trừ các sở đặc biệt như sở ghế, sở lò gạch cùng các sở nhứt định đi làm ngoài, còn các tạp dịch đều đình lại làm việc dọn tàu cả, có khi trưa không nghỉ, có khi dọn đến 8 giờ tối mới xong.

Đó là việc năm 1908-1910, lúc chúng tôi mới ra, có dọn 2 lần, rất là tê mê bải hoải, rước lấy vô số là rot. Xáu nầy trừ vài người dân Bình-định ra đủ sức làm được như bọn tù kia, đám quan to duy có ông Phong-Thử và ông Ngô-Xã làm nổi, vác nổi bao lúa, còn bao nhiêu đều quệ liệt cả, cho đến 2 người mà không làm sao rê nổi một bao lúa (nặng 60 kilos).

Nhân vài lần đó, cái tiếng « quan to bèo », cả người Tây, lính gác, và ma-tà đều biết, vì có đánh chỉ năm quị ra đó mà chịu không làm nổi việc, thành sau quan to được khỏi xáu dọn tàu. Cái hiệu quả chịu đánh cũng khá đó!

Trong mấy bài tạp vịnh tôi có bài:

Hà sự mang nhân thậm,
Sai-gòn tải túc lai,
Tiên xuy hành thả chí,
Diện sắc bạch ư khôi.

何事忙人甚
衆棍載粟來
鞭笞行且至
面色白於灰

DỊCH: Việc gì rất ghê người,
Tàu chở lúa tới nơi?
Sẽ rước trận đòn lớn,
Sắc mặt trắng như vôi.

Đấy là tả thực tình quan to sợ xáu dọn tàu.

XXXII

Chúng tôi tụi quan to lúc mới ra đảo, cùng các bọn tù khác ở chung, làm đều cay nghiệt rất khó chịu. Trải qua mấy lần làm công việc nặng, thì cái ngọn sở trường « làm đơn xin » viện lẽ quốc-sự-phạm xứ văn-minh được biệt đãi, yêu cầu nhiều lần mà quan chánh Tham-biện (Directeur) không xét đến (lúc chúng tôi mới ra gặp quan chánh ít chăm sóc, việc gì cũng giao quyền cho Gardien Chef cả).

Trên 2 năm trời, có quan Tham-biện mới, ông Cudené ra, chấn chỉnh qui chế trong tù, phân biệt tội án nặng nhẹ, án gì theo tội nấy, trong tù từ ăn mặc đến công việc đều có qui chế, làm đúng theo luật, lại có lệnh cấm đánh cán, tù có phạm tội thì tùy nặng nhẹ mà phạt. Quang cảnh trong tù đổi ra một vẻ mới, lời yêu cầu của tụi quan to được ý chuẩn, cho bọn tội chính quốc sự phạm (déportés politiques) được ở riêng một khám gọi là khám B. lại được làm công việc nhẹ, lớp thì đan chiếu (natte), lớp thì ra làm sở rẫy (jardin), cái đặc ân trong tù, tụi quan to được hưởng riêng. Từ đó chúng tôi mới có thú sống chút ít, mà trong khám B. trở thành trường học và thi đàn của chúng tôi. Khóa học trong trường thiên nhiên bắt đầu từ đó.

(Sẽ tiếp)

THƠ TÍN

Ô. Lê văn Tứ, Hanoi
Được mandat 5$ đã hết hạn 30-9-37

Ô. Ng. đình Trí, Hanoi
Được mandat 5$ đã hết hạn 16-8-37

Ô. Cao phi Thắng, Sông cầu
Được mandat 1$60 đến 31-12-37 hết hạn.

Ô. Võ Đại, Khánh thiện, Phan thiết
Được mandat: 6$ đến 15-9-38 hết hạn.
T. B.

Rượu - Chổi Hoa - Kỳ

Sinh-đẻ, Tê-thấp, Tiệp-vị, Sai-gân tim-thịt, Chảy-máu đứt-tay, Cảm-hàn cảm-thử, Sổ-mũi hắt-hơi, Bạn-xương đau-mình, sáng dậy đau lưng thoa điều kiến hiệu.

Muốn mua hãy ở các nhà Đại-lý bán thuốc PHÒNG-TÍCH «CON-CHIM».

Lần thứ nhứt

Y-HỌC ĐÔNG-DƯƠNG

Làm chấn động nước Pháp đây là bức thơ ở Marseille gởi mấy bay về khen thuốc Sưu-Độc-Bá-Ứng Hoàn hiệu Ông-Tiên, nên người mắc bệnh phong-tình, chẳng luận nặng nhẹ mà chưa dùng đến thuốc này, chúng tôi dám quả quyết rằng chưa chắc dứt tuyệt nọc.

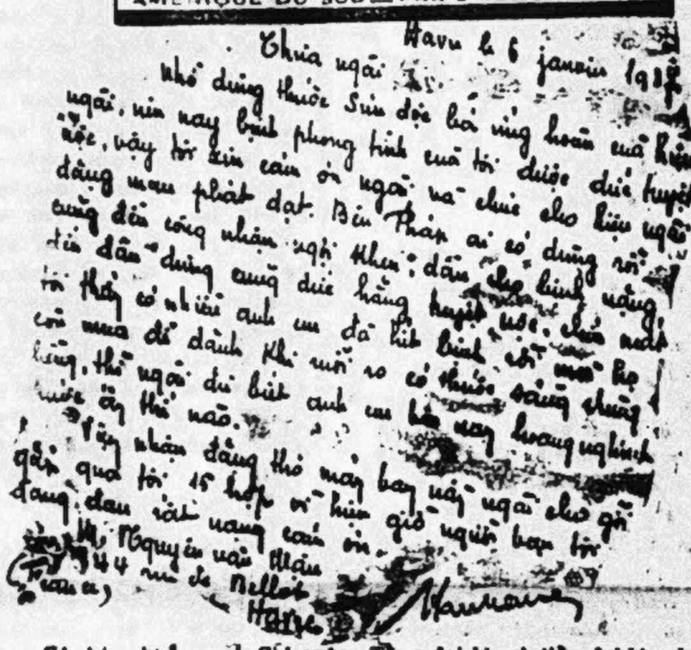

Có bán khắp nơi Chi-cuộc, Tổng-đại-lý và tiểu-đại-lý nhà thuốc Ông-Tiên.

CHI-CUỘC TRUNG-KỲ

VINH	TOURANE	QUẢNG-NGÃI	QUI-NHƠN
19, Rue Maréchal Foch	Rue de Verdun	Rue de Cửa-Tây	Rue Gia-long

TỔNG-ĐẠI-LÝ

HUẾ	NHA-TRANG	PHAN-RANG
Vĩnh-Tường	Vương-gia-Bật	Tô-Sơn
PHAN-RÍ	PHAN-THIẾT	PAKSÉ
Trần-Viên	Nguyễn-văn-Phát	Lê-khắc-Nhơn

TIỂU-ĐẠI-LÝ

Phanthiết: Lê năm Hưng, Huỳnh Ngân; *Chợ-Lớn*: Nguyễn tấn Hựu; *Phanri*: Trương trọng Hy, Hiệp Bảo, Hồng Ngọc, Nguyễn Vệ, Trương Phát, Tân Thành; *Sôngloungsong*: Phạm trung Chánh; *Xuân*: Nguyễn viết Hoàng; *Tourcham*: Nguyễn văn Thới; *Phanrang*: Đỗ Quang; *Songhet*: Cô Ba; *Ninh-hòa*: Quang tuấn Đào; *Banmethuột*: Nguyễn văn Chương; *Tan-Sơn*: Vĩnh Thái; *Phan-thô*: Đặt Châu; *Tuy-hòa*: Nguyễn xuân Thiều, Hựu Sanh Dược Phòng, Võ thị Trang, Đỗ Long (Cang Sơn), Nguyễn Khắt (Tân An), Huỳnh Sỹ (Thạch Thanh); *Tuyên*: Hiệp-Thành; *Song cầu*: Nguyễn-hữu-Tín; *Lo-Hai*: Phạm-hữu-Lễ; *Phú-Phong*: Vạn Phước Thành, Huỳnh-Khánh; *Đông-Phú*: Nguyễn-Hòa; *An-Khê*: Bùi thế Viêu; *Pleiku*: Nguyễn đức Bá; *Kiến Đức*: Nguyễn Đăng; *Thanh-Sinh*: Nguyễn Thì; *Kontum*: Nguyễn năng Giáo; *Bình-định*: Nguyễn Liên; *Sap-Da*: Lê văn Công; *Phú-Mỹ*: Nguyễn Tấn; *Đông-ba*: Nam Thanh; *Tam-quan*: Huỳnh văn Trân; Liên Thông; *Sơn-Phú*: Nguyễn Thứ; *Tra-Cau*: Nguyễn Truyền; *Mo-Đức*: Nguyễn Trân; *Song-Ve*: Đồng An; *Thu-Xà*: Tuyên Hiệp; *Chợ-Mới*: Mỹ Lợi; *Sa-gia*: Tân Hưng; *Dong-Ke*: Chế ngọc Liên; *Tra-Bong*: Bảo Anh; *Châu-Đ*: Truyền Phát, Nguyễn Hiền; *Trà-Bình*: Châu Giác Bá, Trần bá Thành; *Diêm-Phố*: Trần cửu Châu; *Tam-kỳ*: Nguyễn Thế đức Lâm; *Cho-Duoc*: Nguyễn thanh Tích; *Ha-Nha*: Cầm Bình; *Việt-An*: Chân Tubang; *Tra-Kieu*: Thân đức Điền; *Kỳ-Lam*: Nghĩa Hiệp; *Faifoo*: Bình huy Dưỡng; *Tourane*: Phan ngọc Long, Trần ngọc Thanh; *Cửa-Hai*: Võ hữu Sang, *Hué (An-Cựu)*: Đặng xuân Thụy; *Mỹ Xuyên*: Nguyễn tính Thông; *Mỹ-Chánh*: Hàng đức Quang; *Quảng-trị*: Thông-Hoạ; *Đông-hới*: Nguyễn huy Khuận; *Thanh-hóa*: Gi-Long; *Kho-Sanh*: Nam Thao; *Muong-Phong*: Nguyễn văn Nguyên; *Sonnachbak*: Nguyễn văn Cân; *Strungtrang*: Lư văn Tân; *Tuakhek*: Đào Tiến; *Vientian*: Đào Trí, Phan thị Lộc.

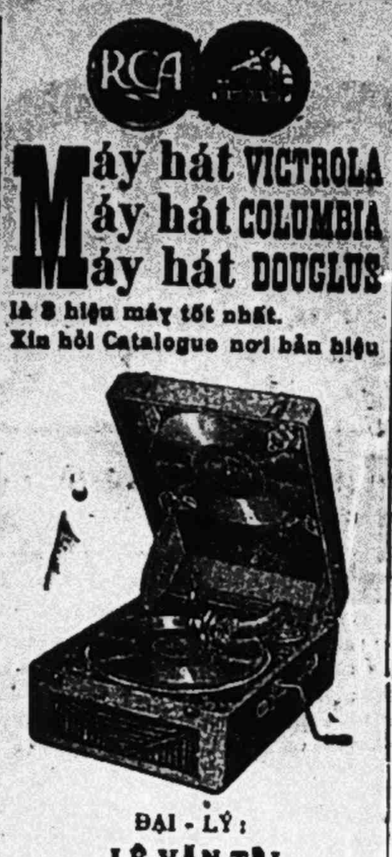

Máy hát VICTROLA
Máy hát COLUMBIA
Máy hát DOUGLUS

là 3 hiệu máy tốt nhất.
Xin hỏi Catalogue nơi bán hiệu

ĐẠI-LÝ:
LÊ-VĂN-TÀI
82 -.- rue Georges Guynemer -.- 82
SAIGON

Trời nóng giết người

Các nhà có con nít nên để ý

Lúc nầy khí trời độc địa nóng nực, nên con người mà nhứt là trẻ em thường hay sanh ra ban cua, ban trắng, ban đỏ, ban đất, trái trời, trái rạ, trái giống, v.v... làm cho nóng nảy trong mình như lửa đốt, hay là cơn nóng cơn lạnh, miệng khô khô khan khát nước, nhức đầu, tứ chi rã tiệu, nếu không sớm trị dễ lâm nhiễm vào Tâm, Can, Tỳ. Phải làm cho nóng mồ man, sốt, nói sảm, hết sức nguy hiểm cho tính mạng vô chừng, hãy dùng thuốc THỐI NHIỆT TÁN hiệu ÔNG-TIÊN trong 6 phút hết liền. Chẳng như vậy. Mỗi gói: 0$10.

Người kén xỏ cách nào?

Dùng thuốc tiên xỏ hiệu ÔNG-TIÊN cũng đặng vì không đắng không hôi, không phạt tỉ, không đau bụng, khỏi cần kiên cử, lúc đang cử việc ăn uống như thường, nó xỏ vô số dâm đạnh phần đó và sên lái. Mỗi gói: 0$10

Thuốc ho bổ phổi hiệu ÔNG-TIÊN

Trị ho gió, ho phong, ho cảm, ho sốm, ho ban, ho có đàm hoặc không đàm cùng đàn bà có thai mà ho, ho sản hậu, đang tiu thuốc nầy, quí Ngài cũng sẽ vui lòng khen tặng vô cùng. Mỗi gói 0$10. Có bán khắp nơi và hãi chi cuộc Saigon, 228, rue d'Espagne, Dakao, 186, Boulevard Albert 1er bán chạy nhứt.

Các Ngài đau gan có thuốc chữa đây

Một thứ thuốc mới, dựa theo thứ bệnh thuộc về gan mà bào chế với dầu Harlem, Soldo và lá bách-hiệp. Dầu các ngài đau cách thế nào mà uống thuốc Boldarlem thì thấy hiệu nghiệm liền, vì nó giúp sự thiếu thốn thuốc về gan, đổi mới các tế-bào và làm cho gan khỏi đau.

Cứ mỗi bữa ăn, uống 2 viên nhỏ, thì thấy vui vẻ mà sống lâu. Bán tại các hiệu bào chế và nhà hàng Chatelain, số 2, đường Valenciennes Paris. Hãy dùng thử thuốc Boldarlem, viết thơ cho phòng hiệu-sự Y. R., bản phòng sẽ chịu cước phí gởi mẫu thuốc hiếu không.

BOLDARLEM
Làm cho lá gan tái sanh

Cáo bạch

Các nhà buôn nên biết.

Mỗi nhà chỉ mất có năm 05 xu tem gởi thơ về lấy mẫu và giá hàng ngay thời sẽ được giá hạ, trễ ít ngày nữa thời giá lại cao hơn.

Nhân tiện xin giới thiệu với các ngài nhà AN-THÀNH mới nhận thêm được máy làm áo chemisette ở Tây gởi về, nên lại mới chế ra các kiểu áo chemisette Croisée lối mới rất đẹp, phần nhiều các bạn trẻ về phái dân mới rất ưa kiểu Croisé AN-THÀNH.

AN-THÀNH có bán các thứ lĩnh lụa Nội-hóa, các thứ áo chemisettes, Croisées, Pullovers, Chandails, quần tắm, bổ bằng coton và laine, các thứ tất Sport và tất kaki nhà Bình hiện nay đang dùng nhiều, còn nhiều thứ hàng khác.

Bán buôn giá đặc biệt.

AN-THÀNH
N° 41, Rue de la Soie, 41 — HANOI

HẾT KHÍ LỰC Chuối rất cần thận, rất chắng kiến hiệu, khỏe vỉ lâu dài.
thì dùng thuốc: PARISIAN PILLS Giá bán 2$ mới mão
LẬU CÓ MỦ đã lâu kinh niên
Đau xưng bộng quang, xưng hòn giới, nóng giấy chảy mủ, vân vân.
Thì dùng thuốc: SLEMOUCL GIBERT - 2$
TIÊM LA Chuối rất cần tiện, kiến hiệu, bền dai, dễ đem theo khi đi chơi
Dùng thuốc COMPRIMÉS de GIBERT đặng thay thuốc 600 và thuốc tiêm rất lợi. Chữa bệnh nầy dùng thuốc gì cũng không khỏi, dùng thuốc nầy thì rất kiến hiệu.
Hộp năm mươi viên: 2$
Gởi kín đáo và recommandée nếu hiệu nhận được tiền, chèque hay mảng đa. Muốn gởi theo lối lĩnh hóa giao ngân, kèm trong thơ hỏi mua thuốc độ nửa số tiền giá thuốc.
Viết thơ mua thuốc và hỏi cách hiệu và lời chỉ bảo tại:
Phòng GIBERT, 18, Rue d'Aubagne, 18, MARSEILLE
Chuối thuốc: các hào chế lớn.

Nhân dân nôn nao về bệnh

DỊCH-TÃ

đương hoành hành khắp nơi!...

Và sau khi bị lụt lội, các ngài nên dùng nước:

TẨY UẾ

mà tẩy trong nhà, ngoài sân, khắp các nơi...

Các ngài không nên do dự gì, hãy viết thơ hỏi thử nước tẩy uế bán tại hiệu:

Poinsard & Veyret

HANOI hay HAIPHONG

CHẮC CÁC NGÀI SẼ ĐƯỢC VỪA LÒNG

NƯỚC TẨY UẾ:

«CRÉSYL HYGIENIC»
Giá bán ..... 0$88 *một lít*

«CRÉSYL JEYES»
Giá bán ..... 0$90 *một lít*

NHÂN-TẠO-HUYẾT

BỔ-HUYẾT-SÁT-TRÙNG

Bổ-dưỡng thần-thể — Lọc sạch máu bầu — Làm cho khí-huyết sung-túc — Công-dụng đặc-biệt là sát được vi-trùng LẬU và GIANG-MAI, và các chứng sài, lở, ghẻ — *Giả suy yếu, trẻ ít ăn, mạnh mẽ — Đàn bà có mang đang an-thai — Ở cữ đang chóng đỡ đa, mau trở lại tươi đẹp.*

Mỗi chai 1$20 — *Nửa tá* 7$00

CỐ-TINH BỔ-THẬN

THẬN-HƯ — DI-TINH

CHUYÊN-TRỊ: Di-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khi xuất phát: đau lưng, mất vui, mất hoa, tai ù, đầu nặng, cổ họng rát, mồi khô — Đêm nằm ít ngủ, hay thao thức nghĩ ngợi lắm điều, chiêm-bao mộng-mị vân vân.... Bổ mộng nhẹ, đã dùng đến thuốc nầy là được khỏi hẳn.

Mỗi ve 1$00 — *Nửa tá* 5$00

CHÚ Ý

Hai thứ thuốc nầy nổi tiếng khắp Đông-Pháp, người những bậc thơ minh-tự đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chất, đoạn quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT sau khi ngài đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau:

«.... Thuốc nầy lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây quí, «trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương-pháp bào-chế Thái-«tây, hợp dụng cho người Annam có thể bồi khí huyết, tăng sức «khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouge đỏ sang) tươi tốt «trong sạch và sát trừ được vi-trùng lậu, giang mai».

Trích dịch đoạn ngài chứng nhận thuốc CỐ-TINH BỔ-THẬN:

«.... Thuốc nầy không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu «rất quí như SÂM một cây v.v... trị chứng đau thận di-tinh».

NGỦ-TINH DƯỢC-PHÒNG
N° 114 — Hàng-Bông — HANOI

BỘ BA!...

MUỐN: TỐT, LỢI, RẺ

XIN ĐỂ Ý MÀ DÙNG:

1) DẦU XĂNG (ESSENCE)
2) DẦU NHỚT (HUILE)
3) MỠ (GRAISSE)

Có dùng mới biết;

S H E L L

SHELLCOOL
SHELL A CYL
HUILE SHELL
GRAISSE SHELL

Biết chắc dùng mãi.
Đâu đâu cũng sẵn có
SHELL

SỐT RÉT LÂU NGÀY RẤT CÓ HẠI ĐẾN THÂN THỂ

PHÁT-LÃNH-HOÀN ĐẠI-QUANG

Trừ khỏi bệnh sốt rét rất hay,— Phàm những chứng sốt rét có cơn, sốt rét lâu ngày, sốt rét liên miên, sốt rét ngã nước, (rét rừng) rét nhiều nóng ít, hay là rét ít nóng nhiều, hết thảy các chứng thuộc về ngược tật, hễ uống thuốc Phát-Lãnh-Hoàn Đại-Quang đều khỏi hẳn, trừ tuyệt nọc rét, không khi nào phát lại. Nhứt là ở những mạn ngược, sơn lam chướng khí rất nặng, nên hay sinh ra chứng rét rừng, nếu trữ sẵn thuốc nầy mà phòng thân thì chẳng lo chi hết.

Mỗi lọ giá..... 0$10 — 12 lọ giá..... 1$00

KHẮP CÁC NƠI TRONG CỎI ĐÔNG-PHÁP ĐỀU CÓ ĐẠI-LÝ

ĐẠI-QUANG DƯỢC-PHÒNG

29 — PHỐ HÀNG NGANG — HANOI — GIAY NO SỐ: 805

Tiểu-thuyết «Sự Đời Quái Hiệp» đã ra số 7 đã biếu không. Xin nhớ đón xem.

Imprimerie TIẾNG-DÂN — HUẾ

BUYNH-THỤC-KHANH